

**TRYGGA
ORTEN!**

UTFALLSRAPPORT 2022-2025

Drömprojektet Trygga Orten

Detta är Drömprojektet Trygga Ortens utfallsrapport som beskriver förändringar relaterade till projektets syfte före och efter genomförda aktiviteter. Trygga Orten drevs av Sveriges Stadsmissioner i Östergötland tillsammans med Håll Sverige Rent. Med finansiering av Svenska Postkodlotteriet.

37%

fler ungdomar tar gymnasie-
examen åren 2022-2024

[Läs mer på sidan 7](#)

5000

möten med deltagare i projektet

[Läs mer på sidan 7](#)

10 MKR

i samhällsekonomisk vinst för
stegförflyttning mot arbetsmarknad

Läs mer på sidan 6

47%

minskning av skräp i delar av projektområdet

Läs mer på sidan 9

Projektet

Sveriges Stadsmissioner och Håll Sverige Rent tilldelades Svenska Postkodlotteriets Drömprojekt Trygga Orten 2022. Projektet avrapporteras våren 2026. Syftet med Trygga Orten var att skapa en affärsmodell som bygger tillit i socioekonomiskt svaga områden och bryter negativa spiraler inom social och ekologisk hållbarhet. Genom socialt entreprenörskap har projektet minskat nedskräpning och stött unga till ökad egenmakt, livskvalitet och välbefinnande. Östergötlands Stadsmission och Håll Sverige Rent drev projektet i Norrköping, med fokus på de socioekonomiskt svaga bostadsområdena Navestad och Hageby.

Trygga Ortens metod bygger på ett unikt utvecklingsprogram för unga i utsatta områden. Programmet ger vägledning i personlig utveckling och skapar ingångar till arbete och egenmakt. Ungdomarnas insatser engagerar övriga boende att skapa attraktivare bostadsområden tillsammans. Projektet påvisar att förebyggande sociala investeringar och miljöarbete är lönsamma investeringar genom minskade samhällskostnader.

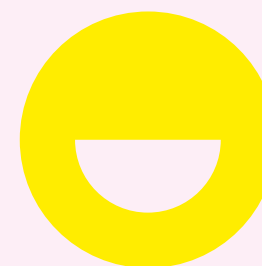
Social
hållbarhet

Ekologisk
hållbarhet

Ekonomisk
hållbarhet

TRYGGA
ORTEN!

Insatser för Social hållbarhet

Östergötlands Stadsmission driver socialt utvecklande verksamhet med ett holistiskt och systemteoretiskt förhållningssätt för att stödja barn och unga i att hantera känslor, tankar och livssituationer. Syftet är att stärka friskfaktorer för att skapa förutsättningar för ökad livskvalitet, välmående och egenmakt. Verksamheten drivs inom fyra huvudsakliga områden:

- 1. Utbildning:** Skapar möjligheter för ungdomar att uppnå gymnasiebehörighet samt färdigheter för att främja personlig och hållbar utveckling. Studiestöd erbjuds varje vecka inom verksamheten samt i partnerskap med lokala skolor.
- 2. Fritid:** Skapar möjligheter till meningsfull fritidssysselsättning som ökar ungdomars fysiska och psykiska hälsa, välbefinnande och gemenskap. Fritidsaktiviteter erbjuds vid ferierperioder för att ge fler unga chansen till gemenskap och utveckling.
- 3. Arbete:** Ger ungdomar en introduktion på den svenska arbetsmarknaden genom feriearbete i samarbete med lokala fastighetsägare, kommunen och övrigt näringsliv. Deltagare får stöd av handledare för positiv utveckling.
- 4. Ledarskap:** Skapar förutsättningar att utveckla färdigheter och förmågor som gynnar ett hållbart liv. Utvecklar tekniska färdigheter, yrkeskunnande för sysselsättning samt i olika ledarprogram. Deltagare ges möjlighet att delta i projekt för stadsdelsutveckling efter avklarad program.

*"Totalt har **600 ungdomar** engagerat sig i Trygga Orten. Av dessa har över 200 ungdomar deltagit insatser med studiestöd och över 350 ungdomar haft en anställning till följd av projektet.*

Utfall av arbetet med Social hållbarhet

Under perioden juni 2022 till december 2025 har cirka 600 individer deltagit i olika insatser, med totalt över 5000 möten med deltagarna.

Trygga Orten använder tre huvudsakliga metoder för effektmätning:

1. NPS (Net Promotor Score). Påvisande av rekommendationsgrad av en insats/tjänst.
2. KAMSO* (kalkylverktyg för insatser mot social utsatthet utvecklat av Umeå universitet)
3. Räkna med Hållbarhet* (verktyg för beräkning av insatser kring feriearbete utvecklat av Ramboll, Malmö Universitet och medlemmar från Sveriges Allmännytt)

NPS: Generellt pekar forskning inom NPS på att resultat över 50% anses mycket höga oavsett bransch. Rekommendationsgraden mättes från 2023 till 2025 och hade som högst 65% 2024. Snittet över alla år uppgår till 53%. Vi ser även att NPS ökar i värde ju fler insatser och tillfällen en deltagare deltagit i verksamhet.

Studier: Snittet för boende i Navestad och Hageby som tog gymnasieexamen på

kommunala skolor ökade under perioden för projektet. Från 49% 2022 till 72% 2025, en snittökning med 23 procentenheter. Högst ökning skedde i Navestad de tre första projektåren då ökningen var hela 37 procentenheter.

Denna positiva utveckling är resultatet av flera faktorer, främst elevernas och skolans insatser. Projektet har bidragit genom veckovisa aktiviteter för totalt 205 elever, varav de flesta är gymnasie studerande. Projektets dataunderlag tillåter inte individuella studieresultat då eleverna fortsatt studerar under projekttiden och är spridda mellan årskurs 9 till årskurs 3 på gymnasiet.

KAMSO mäter samhällsekonomisk vinst på avklarade studier. Den visar att samhällsekonomisk vinst för den offentliga sektorn sammanslaget för att en individ klarar inträde på gymnasium eller tar gymnasieexamen uppgår till cirka 1,4 miljoner kronor över en livstid.

Våren 2025 slutade 20 elever inom Trygga Ortens studiestöd. Av dessa deltagare tog 19 gymnasieexamen. Hade ungdomarna följt

snittet för stadsdelarna hade 14 ungdomar klarat examen. Skillnaden pekar på en samhällsekonomiskt värd 7 miljoner kronor.

Arbetsmarknad: 361 ungdomar har deltagit i arbetsrelaterade insatser i enlighet med vår metod "Gröna smarta sommarjobb". Genom att tillämpa beräkningsmodellen Räkna med hållbarhet har vi kvantifierat insatsens värde i termer av ökad anställningsbarhet och arbetsmarknadsanknytning. Modellen baseras på data från enkäter som visar på stegförflyttningar mot arbetsmarknaden inom områden relevanta för ökad anställningsbarhet. Frågorna i enkäten baseras på forskningen från de danska BIP-studierna.

Av de ungdomar som svarat på enkäten under projektperioden (svarsfrekvens 35%) ser vi att snittet för en ungdom uppgår till ett samhällsekonomisk värde på cirka 29 kkr per individ enligt modellen. Om vi extrapolerar resultatet till samtliga deltagande ungdomar, uppskattas det totala värdet av insatsen till över 10 miljoner kronor.

Källor: umu.se/forskning/grupper/kamsso och sverigesallmannytta.se/hallbarhet/social-hallbarhet

Insatser för Ekologisk hållbarhet

Håll Sverige Rent och Stadsmissionen arbetade i projektet mot specifika nedskräpningsproblem. Vi gjorde riktade insatser för att t.ex. minska nedskräpningen av fimpar eller dumpning av grovavfall på olämpliga platser, samt mer övergripande insatser med syfte att stärka samhörigheten mellan invånarna och öka deras vilja att ta hand om sitt område. Att människor känner lokal samhörighet och stolthet över sitt bostadsområde är en viktig drivkraft för korrekt nedskräpningsbeteende.

För att nå projektets mål har en mångsidig strategi implementerats med följande insatser:

- Boendedialoger: Förstå invånarnas perspektiv på nedskräpning och avfallshantering.
- Skräpmätningar: Kartläggning av problemets omfattning och karaktär.
- Kostnadsanalyser: Samarbeta med fastighetsbolag för att förstå ekonomiska aspekter.
- Beteendepåverkande insatser: Till exempel införande av fimpomater och estetiskt tilltalande papperskorgar.
- Kommunikationskampanjer: Öka medvetenheten och engagemanget.
- Utbildningsinsatser: Engagera lokala skolor inom konceptet Grön flagg.
- Områdesevenemang: Anordna evenemang i samverkan med lokala aktörer.
- Stöd till lokala eldsjälar: Främja hållbara beteendeförändringar över tid.

*”En TikTok-kampanj som gjordes under våren 2024 med ungdomar inom Trygga Orten fick stor spridning. Kampanjen nådde ut till **över 1,3 miljoner unga**”*

Utfall av arbetet mot nedskräpning

Beteendeinsatser mot felaktig avfallshantering

Våren 2024 genomfördes insatser med ett bostadsbolag för att förbättra avfallshantering i Navestad. Resultaten var positiva: situationen i grovsoprummen förbättrades med 57%, antalet incidenter minskade med 35%.

Beteendeinsatser med hjälp av incitament och förebilder

Våren 2025 engagerades ett antal boende i Hageby för att hålla rent och snyggt på sin bostadsgård. Gruppen höll rent i utemiljön och i miljö- och grovavfallsrummen och för detta erbjöd bostadsbolaget dem hyresavdrag. Under beteendestudiens gång minskade antalet avfallsincidenter (t.ex. kundvagnar som ställs där de inte hör hemma) kraftigt. Den genomsnittliga nedskräpningsgraden minskade också, men effekten var tydligast för avfallsincidenter som gick från en mycket hög initial nivå till att i princip upphöra helt.

Nudging mot skräp i utemiljön

För att minska nedskräpningen installerades fimpomater med tillhörande nudgingkampanjer under 2023-2025 på olika platser i Navestad och Hageby. Effekten blev mycket positiv, fimpor och skräp minskade mellan 23% till 58% under åren. År 2025 nudgades papperskorgar i Navestad och vi satte upp fimpomater i både Navestad och

Hageby vilket minskade mängden fimpor med 26% respektive 44%.

Höga kostnader för att hantera skräp och avfall i bostadsområden

Kostnaderna för avfalls- och nedskräpningshantering har blivit ett ökande problem för bostadsbolag. Det har varit svårt att få en klar bild av kostnaderna, vilket ytterligare har försvårat förståelsen och uppföljningen av dessa utgifter. Inom ramen för Trygga Orten har Håll Sverige Rent med stöd från Ramboll tagit fram en kostnadsmodell fram för att kartlägga och analysera dessa kostnader. Analyser har genomförts i två omgångar under 2024 samt 2025 med 7 olika bolag varav Hyresbostäder i Norrköping har deltagit med området Ringdansen i Navestad. Resultaten från samtliga analyser visar att 37 % av de totala kostnaderna för att hantera skräp och avfall kan kopplas till oönskade beteenden, dvs kostnader som skulle kunna minskas eller elimineras om fler boende hanterade sitt skräp och avfall korrekt.

Skräpmätningar

Projektet har gjort flera olika typer av mätningar som upprepats årligen. Flest beteendepåverkande insatser under projektets gång har gjorts i Navestad och det är också där vi ser störst minskning i nedskräpning enligt flera typer av mätningar. I Navestads två stadsdelar har

vi uppmätt en minskning av skräp med 20% i Silverringen och hela 47% i Guldringen från år 2022-2025. I Hageby är mätningresultaten inte lika tydligt positiva. Vi konstaterar en kraftig minskning av skräpet med 80% inom ett visst geografiskt område, men också en ökning av skräpet på ett annat mindre geografiskt område.

Engagemang och mobilisering

Årliga evenemang som "Navestad Tillsammans" har ordnats för att öka lokal samhörighet och minska nedskräpningen. År 2025 deltog ca 700 personer i Navestad Tillsammans. Eventet har under projekttiden vuxit från ett festligt skräpplockartillfälle år 2022 drivet av Håll Sverige Rent, Stadsmissionen och Hyresbostäder, till en gedigen områdesdag arrangerat av 20 lokala aktörer år 2025. Skolor och fritidsgårdar har även mobiliserats i årliga skräpplockningsaktiviteter. Våren 2025 deltog 500 elever.

Kommunikationskampanjer

Flera digitala kampanjer på sociala medier har genomförts med inriktning på mobilisera fler unga till engagemang för sitt bostadsområde. En TikTok-kampanj som genomfördes under våren 2024 med ungdomar inom Trygga Orten fick stor spridning. Kampanjen nådde ut till över 1,3 miljoner unga. Totalt har projektet spridit budskap i 50 mediaklipp och nått över 3 miljoner läsare.

Framtidsutsikter

Trygga Ortens som projekt avslutas vid årsskiftet 2025/2026. Skalbarhetsarbete pågår för att metoden ska fortleva och spridas nationellt. Metoder som nått framgång finns publicerade på www.tryggaorten.se/lardomar. Här finns såväl guider som beskriver arbetet att ladda ned samt filmer som beskriver projektets resa.

För Östergötlands Stadsmissions räkning fortsätter arbetet i närregionen. Metoder från projektet lever där vidare med Ledarskapsakademin och sommarjobb som bärande delar. Våren 2026 drivs Ledarskapsakademin i såväl Navestad i Norrköping som i Skäggetorp i Linköping. Detta görs möjligt via investerade projektmedel från Arvsfonden samt Europeiska Socialfonden.

Håll Sverige Rent arbetar vidare med de metoder som visat sig vara fruktsamma i projektet. Här finns ett upparbetat nationellt fastighetsnätverk där bland annat metoden för kostnadsberäkningar genomförs hos flera bolag våren 2026.

TRYGGA ORTEN!

Kontakt och mer information:

tryggaorten.se

Parter för genomförande:

hsr.se

stadsmissionenost.se

sverigesstadsmissioner.se

postkodlotteriet.se

**ÖSTERGÖTLANDS
STADSMISSION**

**SVERIGES
STADSMISSIONER**

HÅLL SVERIGE RENT®

**SVENSKA
POSTKOD
LOTTERIET**